

מעברים

ככה ספרו לי:
 "כך העברנו את יולי.
 ובאוגוסט, בזריחה, נקשו על דלתנו
 חילי משמר הגבול בכמתות ירקות
 ואמרו: מה אתם יושבים כאן, יידן,
 הגרמנים כבר בבית הקברות
 היהודי.
 צאו מהר,
 יהיו כאן קרבות.
 הצורות
 היו מוכנים זה מִכָּבֶר,
 והבקר היה אז בהיר וקר,
 אמא הלבישה את כלנו במעילים חמים
 (ברוך השם – זה הוכיח את עצמו במהרה!),
 אבא הניף על כתפו האזרחית רובה
 (שנת יצור 1913),
 והוצאנו את הפרה,
 ויצאנו אל הנהר,
 וחצינו אותו. והיינו צריכים
 להגיע דרך האחו ליער.
 ועל גבי האחו כלו וחלו
 בני אדם, חילים,
 ולאחדים היו תיקים עם מסכות אב"ה,
 רובים,
 אפלו נגאנים.
 וכל מי שיכל, זרק את הנשק הדל
 ומהר להתרחק מאזור הקרבות.
 ואולי לא היו שום קרבות בכלל,
 וכלם רק נסוגו.
 כנגד הארמדה הזאת

לא הִיָּה בְּמָה
 לְהִלָּחֵם,
 נִהְיָה בְּמָה לְהִלָּחֵם הַרְבֵּה יוֹתֵר מֵאַחֵר.
 וְהִגַּעְנוּ לְאִיזָה כֶּפֶר,
 וְדַחַפְנוּ אֶת הַפֶּרֶה לְאִיזָה אֶכָּר –
 הַפֶּרֶה שְׁלָנוּ מִצָּאָה חֵן בְּעֵינָיו,
 וְהוּא אֶפְלוּ נָתַן לָנוּ כִּמְה שְׁטָרוֹת
 וְאָמַר שְׁמַמִּילָא תַחַת הַגְּרַמְנִים
 כָּל הַמְסַחֵר יַעֲבֹר
 לְמֵאֲרָקִים.
 וְהָאֲחוּ כְּסָה כְּבָר בִּירִי,
 גְּרַמְנִי, אֲרִטִילִרִי.
 מִכִּיּוֹן שְׁחַפְצִינוּ הָיוּ מְעֻטִים,
 הָיִינוּ נִידִים לְמַדִּי, הִלְכְנוּ מֵהָר,
 וְתַפְסְנוּ אִיזוּ עֵגְלָה,
 וְאָבָא דַחַף אֶת הַרוּבָה שְׁלוֹ מִתַּחַת לְשַׁחַת
 כְּשֶׁאָף אֶחָד לֹא רָאָה,
 וְכֹלָם חָשׂוּ קִצְתַּת הַקְּלָה
 בְּלִי
 הַנְּשָׁק.
 וְהִלְכְנוּ הִלָּאָה וְהִלְכְנוּ הִלָּאָה וְהִלְכְנוּ הִלָּאָה.
 הַסְּפוּר הַזֶּה לֹא נִגְמַר,
 סִבְתָּא שְׁלִי סִפְרָה אוֹתוֹ עַל עֲמוּדִים רַבִּים
 בְּמִכּוֹנֵת הַפְּתִיבָה הַיְשָׁנָה שֶׁל אָבִי.
 אֶפְשָׁר לְהַמְשִׁיךְ גַּם כִּכָּה עִכְשָׁו:
 "עַד סוּף פְּבְרוּאָר בְּעֵלִי חָשַׁב
 שְׂוָה יִגְמַר עוֹד מְעֻט,
 אֲבָל אֲנִי פְּחַדְתִּי מֵאֲד
 כְּשֶׁהַחֲזִיקְתִּי אֶת הַתִּינוּק בְּיָדִים,
 וּמְחוּץ לְחִלּוֹן נִשְׁמָעוּ פִּיצוּצִים.
 הַטָּעוֹת שְׁלָנוּ הִיָּתָה – לְצֵאת בְּמִכּוֹנֵית.
 זֶה הָיָה בְּאוֹתוֹ רָגַע שָׁבוּ הַרוֹסִים
 נִסּוּ לְתַקֵּף
 אֶת קִיב.
 לֹא הָיוּ מְסַבִּיב

אֲנָשִׁים
וְהָיוּ הַמּוֹן
עֲקֹבוֹת
שֶׁל טְנָקִים.
וּבַיּוֹם הָרִאשׁוֹן
נִתְקַעְנוּ בְּפֶרֶךְ הָעִיר,
וּבִדְרֹךְ הָיָה מַחְסוֹם
שֶׁלִּידוֹ יָרוּ,
וְנִאֲלָצְנוּ לַחֲזוֹר,
וְאַחֲרַי זֶה כָּבֵד הַתְּחִיל לְהַחֲשִׁיךְ.
וְלִיד אַחַד הַמַּחְסוּמִים בְּקִשְׁנוּ מֵאֲנָשִׁים
לְתֵת לָנוּ מַחְסָה,
וְהִקְצוּ לָנוּ מְקוֹם בְּמִרְתֵּף שֶׁל הַמֶּרְפֵּאָה,
וְאַחַר כֵּן עָזְרוּ לְצֵאת
מִסְבִּיב לְגֹשְׁרִים הַמִּפְצָצִים.
וְעַד גְּבוּל פּוֹלִין לָקַח עֲשָׂרָה יָמִים,
וּבְלִינוּ אֶת כָּל הַזְּמַן הַזֶּה בְּמַכּוֹנִית,
בְּתוֹרִים בְּמַחְסוּמִים וּבְתַחֲנוּת
הַדֶּלֶק.
וְהִלְכְנוּ הֶלְאָה וְהִלְכְנוּ הֶלְאָה וְהִלְכְנוּ הֶלְאָה.
הַסְּפוֹר הַזֶּה לֹא נִגְמַר,
אֲשֶׁר שְׂאִינִי מַכִּירָה סִפְרָה אוֹתוֹ לְאִיזָה אֶתֶר,
הַתִּינוּק שֶׁלָּהּ, שְׂאִינִי מַכִּירָה, עֵדִין לֹא יָדַע לְדַבֵּר,
וְאִין לְדַעַת מָה הוּא זוֹכֵר:
נָשִׁים
יְלָדִים
תִּינוּקוֹת
כְּלָבִים
חַתוּלִים –
פְּצָצוֹת
טִילִים
טְנָקִים
מְטוּסִים
פְּגוּזִים אֲרִטִילָרִים,

כָּלֶם מְחַפְשִׁים אוֹתָם,
 מִבְקָשִׁים אֶת נַפְשָׁם.
 תַּחֲרוֹת רִיצָה בְּלִי כָלְלִים.
 בָּתִּים
 שָׁדוֹת
 וּגְבָרִים
 שְׁנֵשְׂאָרִים מֵאַחֹר,
 שְׁיֹכְלוּ לְזוּז מִמְקוֹמָם
 רַק בְּשִׁיבָה סוֹפְנִית לְחֹמֶר גְּלָמִי,
 וְכֹל מִי
 שֶׁלֹּא הִסְפִּיקוּ לְצֵאתָ,
 וְכֹל מִי
 שֶׁאֲבָדוּ מֵהִירוֹת,
 וְכֹל מִי
 שֶׁנִּזְוֵרוּ בְּרִכְבָּם,
 וְכֹל מִי
 שֶׁנִּזְוֵרוּ בְּרִיצָה בְּמָה שֶׁהָיָה רְחוּב
 שֶׁהָיָה רָחֵב
 וְנִעְשָׂה צָר,
 הָרְחוּב הָאֲחֵרוֹן שְׁגוּפָם לֹא עָבַר.
 עֲכָשׁוּ לֹא אֶסְפֵּר לָכֶם שׁוּם דָּבָר
 עַל הַגְּעֵגוּעִים שְׁלִי
 עַל הַגְּעֵגוּעִים הָעֲנֻקִּים שְׁלִי
 עַל הַגְּעֵגוּעִים הָעֲנֻקִּים שְׁלִי לְבֵית רְחוּק.
 אֲשַׁתֶּק וְאֲשַׁתֶּק
 אֲשַׁתֶּק וְאֲשַׁתֶּק
 אֲשַׁתֶּק וְאֲשַׁתֶּק

תל אביב, אפריל-מאי 2023